

[Bertel Dahlggaard.]

følgende. Der fandt i vinter en forhandling sted i Juridisk Forening, hvor et par hundrede danske jurister var tilstede for at drøfte ombudsmandssystemet. I forhandlingen deltog foruden en svensk dommer, der derovre har været militieombudsmand — altså ombudsmand på det militære område —, tre andre højtstående svenske dommere. Da der af de danske dommere i denne forsamling blev udtrykt betænkeligheder af samme art som dem, justitsministeren her fremførte, spurgte man de pågældende repræsentanter for svenske dommerkredse, hvordan man i Sverige opfattede hele dette forhold, idet den svenske justitie- og militieombudsmand også har dommerne indenfor deres område. Såvidt jeg erindrer, svarede de pågældende fuldkommen enstemmigt, at der ikke i svenske dommerkredse på dette område havde været nogen som helst uvilje, og at der i hvert fald ikke i Sverige var noget ønske om at ændre forholdet.

Jeg vil gerne minde om, at efter at den svenske justitieombudsmandsordning har bestået i godt 140 år, besluttede man i Sverige i 1915 at indføre en speciel militieombudsmand for værnene, idet værnenes område hidtil havde sorteret under den egentlige justitieombudsmand. Sidste år blev der for det norske militærs vedkommende gennemført en ombudsmandsordning, et ombudsmandsnævn, der har noget lignende opgaver, som militieombudsmanden i Sverige har. I anledning af, at den her foreslåede ombudsmandsordning tænkes at skulle omfatte både den civile og militære administration, har der i det pågældende underudvalg i forfatningskommissionen været et samråd med forsvarsministeren. Det er kendt, at der for tiden overvejes forskellige ændringer i den militære retspleje, og det var derfor rimeligt at gøre forsvarsministeren og forsvarsministeriet bekendt med de overvejelser, der her fandt sted. Forsvarsministeren udtalte i underudvalget, at den påtænkte ordning ikke efter hans anskuelse kunne anses for at komme på tværs af de resultater, man forventede af overvejelserne vedrørende den militære retsplejelov.

I anledning af det ærede medlem hr. Bomholts udtalelse om, hvilke kolossale summer en sådan ombudsmandsordning kunne komme til at koste — der nævnes en kvart million —, vil jeg gerne nævne, at det har

vist sig, at man i Sverige har kunnet holde kontorholdet nede på et meget beskedent niveau.

Den højtærede justitsminister anbefalede ved sin fremsættelse megen grundighed i behandlingen af dette forslag, og vi er allesammen enige om, at alt, hvad vi foretager os, skal være grundigt. Jeg må dog udtale en stille tvivl om, at grundigheden kan blive ret meget større end den, hvormed dette forslag er behandlet, navnlig i de sidste to år, i underudvalget, en grundighed, der også har ført med sig, at indstillingen om dette forslag foregik enstemmigt fra underudvalget til forfatningskommissionen, som derefter afsendte det til regeringen. Alle disse grundige overvejelser, i hvert fald en række møder, har den højtærede justitsminister deltaget i, og også i indstillingen fra forfatningskommissionen, og den højtærede justitsminister har som alle dens medlemmer tiltrådt, at en gennemførelse af dette forslag er en udadskillelig del af grundlovsforliget, hvad jo iøvrigt også ligger i, at denne ordning, hvis grundlovsforslaget gennemføres, vil være grundlovfæstet — ikke i enkeltheder, men i selve systemet.

I forbindelse med denne interesse for den store grundighed lagde jeg i særlig grad mærke til, at den højtærede justitsminister sluttede med „foreløbig“ at anbefale lovforslaget. Jeg ved ikke, om den højtærede justitsminister selv er klar over det, men ellers vil jeg gerne understrege det, at her har den højtærede justitsminister virkelig skabt en parlamentarisk nydannelse. Jeg tror ikke, at vi i de 104 år, grundloven har bestået, tidligere har haft ministre, der fremsatte lovforslag, som de „foreløbig“ anbefalede, og jeg vil meget gerne henstille, at det ikke kommer til at danne skole indenfor ministeriet. Nu ønsker jeg at være så elskværdig overfor den højtærede justitsminister som muligt, og derfor ville jeg heller aldrig bruge sådanne udtryk, som det ærede medlem hr. Himmelstrup brugte, da det ærede medlem hr. Himmelstrup for at give udtryk for justitsministerens følelsesstyrke i denne sag måtte ty helt tilbage til Goethe: at det skulle være udtryk for en kulde hos ministeren ind til hjerterødderne. Jeg tør ikke skønne over så dybtliggende problemer, men jeg tror selvfølgelig, at det ærede medlem hr. Himmelstrup har misforstået justitsministeren. Selvfølgelig har justitsministerens anbefaling ikke foreløbig-